

U V O D

Još u najstarijem vremenu državina je bila jedini znak da određena stvar pripada nekom licu. Dakle, daleko ispred prava i pravne zaštite egzistirala je kao faktičko stanje koje je prihvaćeno od sredine, da je stvar onoga ko je drži. Tek kasnije sa razvojem prava i pravnih odnosa državina dobija značajno mjesto u pravnom poretku, koji je razvio pravno shvatanje da pored državine može postojati i pravna vlast na stvarima.

Djela rimskih pravника jasno su ukazivala da je državina odvojena od prava. Za njih svaka faktička vlast (*corpus*) nije bila posjed. Pored *corpusa*, kao objektivnog elementa trebala je da postoji i volja (*animus*), da se stvar drži kao svoja. *Animus* je bio akt manifestacije volje držaoca kojim pokazuje pretenzije prema stvari.

Po justinijanovom pravu državinska zaštita prešla je iz pretorske u redovni sudski postupak i kao takva u osnovnim naznakama prevedena je u moderno pravo.

U feudalnom poretku bila je zaštićena, kako u slučaju smetanja tako i u slučaju oduzimanja.

U XIX vijeku dolazi do sužavanja pojma državine prava, koja se ograničava na djelokrug stvarnih prava, dok ostala prava nisu podobna za državinu. Vršenje faktičke vlasti za drugoga (*detencija*) nije uživala državinsku zaštitu, iako se pojmovno *detencija* ne može odvojiti od državine.

Međutim, njemački građanski zakonim iz 1896 godine (stupio na snagu 1900 godine), a poslije njega i niz zakona drugih država izražavaju pojam državine na novi način i radikalno napušta dotada uobičajeno određivanje ovog pojma. Iz pojma državine izbacuje se *animus*, a državina se izjednačava sa faktičkom vlašću na stvari.

Ovaj koncept briše razliku između državine i *detencije*, koja je samo elemenat državine, jer bi u suprotnom ona značila negaciju državine. Državinske zaštite se priznaju svakom licu, pa i onima koje je tradicionalna koncepcija smatrala *detentorima*. *Detencija* se stapa sa samom državinom.

Prema modernoj objektivnoj koncepciji državinu imaju sva lica koja vrše faktičku vlast na stvari, bez obzira na pravnu osnovu ove vlasti, da li je ona zasnovana na pravu svojine, nekom drugom stvarnom pravu ili obligacionom ili se pak uopšte ne zasniva na pravu.

Ova objektivna koncepcija polazi od realne, vidljive slike odnosa u društvu i kao državinu uzima sve ono što na to iz vana liči. Volja, kao nešto unutrašnje, nije vidljiva i samim tim ne smatra se konstitutivnim elementom državine. Po ovoj teoriji volja je sadržana već u samom pojmu faktičke vlasti, a odlučna je samo za samostalnu državinu.

Međutim, državina je i faktičko stanje zaštićeno pravom. Ona se priznaje kao činjenica, ali uvažavaju i njeni pravni učinci.

Iako držanje bez pravnog osnova u principu nije dopušteno, ono pod određenim uslovima može da bude pravno relevantno. Pravo stvara državinu, jer se jedno čisto faktičko stanje, bar privremeno smatra kao pravno stanje i stavlja pod pravnu zaštitu, a često pretvara i u pravo.

Gotovo svugdje je prihvaćena oboriva pretpostavka da je držalac u isto vrijeme i imalac prava na stvari, pa tako i Zakon o stvarnim pravima Republike Srpske koji ovaj institut reguliše dosta opširno, slijedi savremene trendove u ovoj oblasti prihvatajući modernu (*objektivnu*) koncepciju državine.

Diplomski rad#

U členu 307 navedenog zakona propisano je „Državina je stečena kada sticalac uspostavi svoju faktičku vlast u pogledu stvari, bila da ju je osnovao jednostranim činom (*izvorno sticanje državine*), ili da mu je prenešena (*izvedeno sticanje državine*)“.¹

---

¹ Član 307 Zakon o stvarnim pravima (Sl. gl. RS br. 124/08)